

Ministerie van Justitie en Veiligheid

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**

Directie Juridische en
Operationele
Aangelegenheden

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Ons kenmerk
2532489

Uw kenmerk
2019Z03771

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Datum 9 april 2019

Onderwerp Antwoorden Kamervragen over zich ADO-supporters noemende
personen die onder ander het monument De Dokwerker in Amsterdam
hebben beklad

In antwoord op uw brief van 25 februari 2019, deel ik u mee, mede namens de
Minister Medische Zorg, dat de schriftelijke vragen van de leden Kuiken, Kerstens
en Van Dijk (allen PvdA) over zich ADO-supporters noemende personen die onder
'ander het monument De Dokwerker in Amsterdam hebben beklad', worden
beantwoord zoals aangegeven in de bijlage van deze brief.

De Minister voor Justitie en Veiligheid,

Ferd Grapperhaus

Antwoorden Vragen van de leden Kuiken, Kerstens en Gijs van Dijk (allen PvdA) aan de ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, van Justitie en Veiligheid en voor Medische Zorg over zich ADO-supporters noemende personen die onder ander het monument De Dokwerker in Amsterdam hebben beklad. (ingezonden 25 februari 2019, nr. 2019Z03771)

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Juridische en
Operationele
Aangelegenheden

Datum

9 april 2019

Ons kenmerk

2532489

Vraag 1

Kent u het bericht 'ADO neemt afstand van vandalisme in Amsterdam: Respectloos en triest'1)?

Antwoord 1

Ja, dat bericht ken ik.

Vraag 2

Voelt ook u gevoelens van afschuw en woede als u leest over deze misdragingen van deze zich ADO-supporters noemende types?

Antwoord 2

De gedragingen zijn uiterst respectloos en ook ik heb met afschuw kennis genomen van deze misdragingen.

Vraag 3

Is er aangifte gedaan bij de politie en heeft dit tot opsporing geleid dan wel is er sprake van ambtshalve vervolging? Zo ja, wat is de stand van het onderzoek? Om welke strafbare feiten kan het in dit verband gaan?

Antwoord 3

Er is aangifte gedaan en deze aangifte wordt beoordeeld door het Openbaar Ministerie. In het belang van het onderzoek kan ik verder geen uitspraken doen over het onderzoek. Het is aan het Openbaar Ministerie om op basis van de aangifte en het onderzoek een kwalificatie te geven van de strafbare feiten.

Vraag 4

Zijn er camerabeelden van verdachten gemaakt? Zo ja, onder welke voorwaarden mogen die voor opsporingsdoeleinden gebruikt worden? In welke gevallen mogen ze in het kader van die opvolging aan het publiek worden getoond?

Antwoord 4

Het is aan het Openbaar Ministerie om het strafrechtelijk onderzoek vorm te geven. Over de al dan niet beschikbare opsporingsmiddelen doe ik, lopende het onderzoek, geen uitspraken.

Vraag 5

Wilt u als de daders opgepakt zijn, zo dat al nodig is, met de burgemeester van hun woonplaats in overleg treden om van hem of haar te horen of er een bestuurlijke maatregel waaronder een meldplicht of gebiedsverbod opgelegd gaat worden?

Antwoord 5

Indien sprake is van een verstoring van de openbare orde kan de burgemeester van de gemeente waar die openbare ordeverstoring heeft plaatsgevonden, aan een ieder die daarvoor (mede) verantwoordelijk is, een maatregel kan opleggen, ongeacht wat de woonplaats van diegene is. Een dergelijke maatregel kan ook het opleggen van een gebiedsverbod en/of een meldplicht zijn. De burgemeester beslist of het opleggen van een gebiedsverbod en/of meldplicht noodzakelijk is ter voorkoming van verdere verstoringen van de openbare orde. De burgemeester legt over deze beslissing verantwoording af aan de gemeenteraad en eventueel aan de rechter.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Juridische en
Operationele
Aangelegenheden

Datum
9 april 2019

Ons kenmerk
2532489

Vraag 6

Wilt u eveneens, zo dat al nodig is, met ADO Den Haag in overleg treden om te horen of er een levenslang stadionverbod opgelegd gaat worden?

Antwoord 6

Als vast komt te staan dat degenen die verantwoordelijk zijn voor het bekladden van onder andere de Dokwerker daadwerkelijk verbonden zijn met ADO Den Haag heeft ADO Den Haag dan wel de KNVB de mogelijkheid om een sanctie op te leggen, waaronder een stadionverbod. Het opleggen van een dergelijke maatregel betreft echter een privaatrechtelijke maatregel. Zodoende is het aan ADO Den Haag of aan de KNVB om een maatregel te treffen. Ik ga hoe dan ook in gesprek met de KNVB.

Vraag 7

Kent u meer signalen van antisemitisme in verband met sport? Zo ja, wat is de aard en de omvang van die signalen? Zo nee, acht u het wenselijk om dit wel bij te gaan houden?

Antwoord 7

Ik spreek binnenkort met de KNVB over antisemitisme in verband met voetbal, en in bredere zin over racisme rondom voetbal. Buiten het voetbal om zijn mij op dit moment geen andere signalen bekend van antisemitisme in verband met sport.

Ten aanzien van de aanpak van antisemitisme binnen het voetbal geldt het volgende. Er bestaan duidelijke regels voor de aanpak van kwetsende uitingen en afspraken met clubs en scheidsrechters hoe er dient te worden omgegaan met verbaal geweld in stadions. Deze afspraken staan sinds het seizoen 2014/15 in de Richtlijn 'Bestrijding Verbaal Geweld', zoals opgenomen in paragraaf 3.9 van het Handboek competitiezaken betaald voetbal van de KNVB. De Richtlijn 'Bestrijding Verbaal Geweld' is in samenspraak met het ministerie van Justitie en Veiligheid, de politie, het Openbaar Ministerie en burgemeesters opgesteld en verwerkt in het kader voor beleid 'Voetbal en Veiligheid'. De betaald voetbalclubs en KNVB hebben in februari 2016 afgesproken, sneller en kordater op te treden tegen kwetsende spreekkoren in het voetbal. In aanvulling verwijs ik naar de beantwoording bij vraag 8.

In het seizoen 2017-2018 waren er volgens cijfers van de politie in totaal 52 incidenten ten aanzien van spreekkoren en belediging binnen en buiten het stadion.¹ Bij die registratie wordt niet bijgehouden of deze spreekkoren antisemitisch, racistisch, homofoob of anderszins discriminerend zijn.

---

¹ Jaarverslag van de politie inzake Voetbal en veiligheid, seizoen 2017-2018.

Vraag 8

Wat wordt er gedaan tegen antisemitisme, racisme en discriminatie in verband met sport? Acht u dit afdoende? Zo nee, waarom niet en wat moet er meer gebeuren?

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Juridische en
Operationele
Aangelegenheden

Antwoord 8

In de afgelopen jaren is in het kader van het actieplan 'Naar een veiliger sportklimaat' (VSK) gewerkt aan het bestrijden van verschillende excessen in de sport, waaronder discriminatie. Zo hebben de sportbonden en NOC*NSF in 2015 een toolkit uitgegeven voor sportverenigingen om beleid te ontwikkelen tegen seksuele intimidatie, discriminatie en andere grensoverschrijdend gedrag. Uit het onlangs gepubliceerde rapport van het CIDI over antisemitische incidenten blijkt dat in 2018 5 antisemitische incidenten in de sport zijn geregistreerd, dit aantal is gelijk gebleven ten opzichte van het jaar daarvoor.²

Datum
9 april 2019

Ons kenmerk
2532489

In het voetbal wordt hard opgetreden tegen iedere vorm van discriminatie. Recente voorbeelden hiervan zijn de stringente aanpak rondom spreekkoren, het 'Pact van Amsterdam' over institutionele discriminatie in het voetbal, het actieplan homoacceptatie, en de campagne 'Voetbal is van iedereen, zet een streep door discriminatie'. Ook wordt een strikt beleid tegen discriminatoire en/of kwetsende spreekkoren gevoerd, met de KNVB Richtlijn 'Bestrijding Verbaal Geweld' en langdurige stadionverboden. De Anne Frankstichting voert in samenwerking met (betaald) voetbalclubs educatieve projecten uit, zoals het "Fancoach" project ter bestrijding van antisemitische spreekkoren en het preventieve programma "Fair Play" dat erop is gericht om jongeren bewust te maken van de betekenis en consequenties van discriminerend gedrag in het voetbal.

1) <https://www.ad.nl/den-haag/ado-neemt-afstand-van-vandalisme-in-amsterdam-respectloos-en-triest~aff094ad/>

---

² Centrum Informatie en Documentatie Israël, monitor antisemitische incidenten 2018, p.71.